

Asia: VN/20544/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta laiksi perusopetuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 pykälään koskien oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointia?

Kannatamme, että arviointia koskevaa lainsäädäntöä uudistetaan siten, että se tukee oppilaiden yhdenmukaista arviointia ja selkeyttää opettajan työtä. Oppilaan käyttäytymisen arvioinnin säilyttäminen on myös tärkeää ja se tulee tehdä erillisenä oppiaineen tavoitteisiin perustuvasta arvioinnista.

Kannatamme opettajien vapautta valita arviointimenetelmät ja sitä, että tavoitteiden ja sisältöjen osalta täsmennetään arvioinnin kohdentamista ja saavuttamista opinnoissa etenemisen edellytyksenä.

Ohjaava palaute on osa normaalia opetusta, eikä se saa muodostua erilliseksi dokumentoitavaksi asiakirjaksi. Se on osa tavallista vuorovaikutusta ja opettajan pedagogista työtä.

Kannatamme summatiivista arviointia lukuvuoden päätteeksi tehtävänä arviointina. Työskentelytaidot ovat myös oleellinen osa osaamisen kehittymistä (sinnikkyys, ongelmanratkaisutaidot jne.), mutta työskentelyä koskevat tavoitteet tulee kuitenkin ilmaista selkeästi.

Kannatamme sitä, että säädettäisiin, että OPH määrittelee eri vuosiluokille sisällöt ja niiden vähimmäisosaamisen tason. Vähimmäisosaamisessa tulee kuitenkin huomioida riittävän korkea taso, jotta jatko-opintokelpoisuus pystytään aidosti saavuttamaan. Lainsäädännössä tulee huomioida myös lahjakkaamat oppilaat ja arvioinnin tulee tukea myös heidän oppimistaan.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 a pykälään koskien oppilaan arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä päättämistä?

Kannatamme sitä, että oppilaan oppimisen, osaamisen ja työskentelyn arvioinnista päättää opettaja tai useamman opettajan tapauksessa, opettajat yhdessä.

Tärkeä lisäys on myös, että lainsäädäntö tukee sitä, että oppilaan tulee suorittaa oppiaineiden tavoitteet hyväksytysti ennen seuraavalle vuosiluokalle siirtymistä. Kannatamme myös sitä, että oppilas voidaan jättää luokalle myös silloin, jos se on oppilaan yleisen koulumenestyksen vuoksi tarkoituksenmukaista.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 b pykälään koskien todistuksia?

Ei lausuttavaa.

Onko teillä muita huomioita esitykseen?

MAOL ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta perusopetuslain muuttamisesta. Pidämme lakiluonnoksen tavoitteita pääosin hyvinä ja perusteltuina.

Kannatamme linjausta, jonka mukaan arviointi kohdentuu aiempaa selkeämmin oppilaan osaamiseen eikä oppimisprosessiin. Osaaminen on tavoiteltu lopputulos, mikä korostaa opettajan velvollisuutta tehdä arviointi nimenomaan saavutetun osaamisen perusteella.

Jatkossa määritellään täsmällisemmin oppiaineen vähimmäisosaaminen, joka on edellytys opinnoissa etenemiselle. Tätä pidämme perusteltuna ja linjassa jäsenistömme esittämien toiveiden kanssa. On kuitenkin huomioitava, ettei vähimmäisosaaminen yksinään takaa toisella asteella menestymistä, mikä tulee ottaa huomioon kokonaisuudessa.

Oppimäärän rajaaminen tulee jatkossa kyseeseen vain silloin, kun oppilas ei tukitoimista huolimatta saavuta arvosanan 5 mukaista osaamista. Pidämme tätä ratkaisua tarkoituksenmukaisena ja yhdenvertaisuutta vahvistavana, sillä nykyiset käytännöt eivät ole olleet kaikilta osin oikeudenmukaisia. Mikäli oppimäärää rajataan, oppilas ei voi saada viittä korkeampaa arvosanaa kyseisessä aineessa; tämä selkeyttää jatko-opintoihin hakeutumisen edellytyksiä ja lisää läpinäkyvyyttä.

Jotta oppilaan eteneminen voi perustua todelliseen osaamiseen, tarvitaan valtakunnallista ohjausta, selkeämmät vuosiluokittaiset sisällöt ja vaatimustason tarkentaminen. Näitä tavoitteita MAOL ry on esittänyt jo pitkään.

Arvioinnin tulee olla opettajan tekemää ja perustua pedagogiseen asiantuntemukseen. Pidämme tärkeänä, että rehtori tai muu ulkopuolinen taho ei voi vaikuttaa opettajan arviointiin. Tämä turvaa arvioinnin riippumattomuuden ja ammattieettisen perustan.

Osaamista tulee kuvata selkeästi myös sisältöjen kautta; pelkät oppimistavoitteet eivät riitä ohjaamaan arviointia tai tukemaan oppilaan ymmärrystä siitä, mitä hänen tulee osata. Arvioinnin tulee kuvata osaamista realistisesti ja monipuolisesti sekä ottaa huomioon myös oppilaan työskentely eri muodoissaan.

On tärkeää, että kaikki oppilaat saavat mahdollisuuden saavuttaa opetussuunnitelman perustaidot, myös ne, jotka opiskelevat pidennetyssä oppivelvollisuudessa tai ovat tuplanneet luokan kielitaidon vahvistamiseksi. Tuki, esimerkiksi S2-opetuksessa, tulee perustua oppilaan tarpeeseen eikä olla valinnaista, jotta oppilaat voivat integroitua oppiaineisiin tarkoituksenmukaisesti.

Arviointia tukevien kansallisten kriteerien laatiminen on tärkeää, mutta opettajien asiantuntijuutta tulee kuulla valmistelussa. Lisäksi opettajat tarvitsevat arviointikoulutusta.

Kannatamme valtakunnallista koepankkia, josta opettajat voivat valita arviointia tukevia tehtäviä. Koepankin kehittämistyö tulisi toteuttaa palkkaamalla työhön opettajia eri puolilta Suomea. Muistutamme vielä, että pedagogiset järjestöt laativat jo valtakunnallisia kokeita arvioinnin työkaluna ja suunnan näyttäjänä.

Turvallisen ja laadukkaan opetuksen varmistamiseksi tulee säätää myös riittävän pienistä ryhmäkoista, erityisesti kokeellisissa luonnontieteissä. Itse tehty kokeellinen tutkimus on välttämätöntä oppimisen kannalta, eikä sitä voi korvata virtuaalisilla simulaatioilla.

Välimäki Jasmin
Matemaattisten Aineiden Opettajien Liitto MAOL ry